

AVRUPA PARLAMENTOSU VE 2015 İLERLEME RAPORUNA İLİŞKİN KARARI

Ali Murat TAŞKENT

Analist (2015-2017)

Avrupa Parlamentosu (AP), 14 Nisan 2016 tarihinde Avrupa Komisyonunun 2015 Türkiye İlerleme Raporuna ilişkin kararını açıklamıştır.[1] Bu karar, 2014 ilerleme raporuna ilişkin geçen seneki kararda da olduğu gibi, 1915 olaylarına ilişkin 15 Nisan 2015 tarihli AP kararına atıfta bulunması sebebiyle Türkiye tarafından reddedilmiştir.[2]

Türkiye bu kararın üç hususu içermesi durumunda kabul edilmeyeceğini ve geri çevrileceğini daha önceden açıklamıştır. Bu üç husus;

1. APnin 1915 olayları hakkındaki 15 Nisan 2015 tarihli kararına atıfta bulunulması,
2. PKK'nın AB terör örgütleri listesinden çıkarılması çağrısının yapılması,
3. Türkiye'nin katılım müzakerelerini engelleyici nitelikte müzakere fasıllarının açılmasını engelleyici ifadelerin yer alması ve katılım öncesi mali yardımların askıya alınması çağrısının yapılmasıdır.

Ancak, AP geçen yıl yaptığı gibi bu kararında da Türkiye'nin hassasiyetlerini dikkate almamış ve 15 Nisan 2015 tarihli kararına atıfta bulunmuştur.

Bilindiği üzere, 1915 olaylarının 100. yıldönümü vesilesiyle kabul edilen 15 Nisan 2015 tarihli AP kararında, 1915-1917 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu topraklarında Ermenilerin yaşadığı trajik olayların 1948 Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesinde tanımlandığı şekliyle bir soykırım olduğu iddia edilmiş ve Türkiye'nin kendi geçmişini kabullenip Ermeni Soykırımı iddialarını tanımasını istenmiştir.[3]

Soykırım uluslararası hukukta tanımı belli olan bir suçtur ve bir fiilin soykırım olup olmadığı ancak yetkili mahkemelerce saptanabilir. Dolayısıyla, parlamentoların bu somut olayda APnin bir fiilin soykırım olarak nitelendirilip nitelendirilmeyeceğine karar vermeye ne ehliyeti, ne de yetkisi vardır. Bununla birlikte, AP bunu yok sayıyormuş gibi davranmaktadır. Öyle görünüyor ki, AP Ermeni iddialarının meşruluğunu geçersiz kılan son zamanlardaki iki önemli gelişmenin de farkında değildir.

Birincisi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesinin (AİHM) Perinçek-İsviçre davasıyla ilgili kararıdır. Bu karar, soykırım iddialarını tek ve mutlak gerçek olarak kabul ettirme çabalarını boşa çıkarmaktadır. AİHM Ermeni soykırımı söylemine karşı görüşlerin ifade özgürlüğünün korunması altında olduğuna hükmederek 1915 olaylarının, hukuki ve

tarihsel açıdan saptanmış bir gerçek olan Holokostun aksine, meşru bir tartışma konusu olduğunu ortaya koymuştur.

İkinci önemli gelişme ise Fransa Anayasa Konseyinin Holokostun inkârını cezalandıran Gayssot Yasasına ilişkin kararıdır. Konseyin bu kararı bir fiilin soykırım olup olmadığının ancak yetkili bir uluslararası mahkeme tarafından hükme bağlanabileceğini teyit etmiştir. Karar, ayrıca, Holokostun uluslararası hukuk tarafından tespit edilmiş bir soykırım olduğunu, 1915 olaylarına dair Ermeni iddialarının bu tür bir hukuki dayanağının bulunmadığını ortaya koymuştur. Konsey böylece 1915 olaylarının Holokostla bir tutulamayacağını teyit etmiştir.

Hukuki dayanağı olmayan iddialarla Türkiyeyi soykırım yapmakla suçlayanlar iddialarını destekleyecek somut tarihsel deliller de sunamamaktadır. Aksine, kendi iddialarını kabul ettirmeyi ve aksi fikirleri susturmayı ve bastırmayı tercih etmektedirler. Öte yandan Türkiye 1915 olayları sırasında gerçekte neler yaşandığını araştırılıp ortaya çıkarılması için ortak bir tarihçiler komisyonu kurulması ve arşivlerin açılması teklifini her fırsatta yinelemektedir. Ermenistan ise iddialarını çürüten, akademik çalışmalar sonucu ortaya çıkarılmış delillerin giderek artmasından olsa gerek, Türkiyenin bu teklifini görmezden gelmektedir. AP de, ne yazık ki, Türkiyenin sunduğu bu objektif ve bilimsel çözüm yolunu teşvik edeceği yerde, mesnetsiz iddialarda ısrar ederek tarihin çarpıtılmasına katkıda bulunmaktadır.

Ermeni iddialarına ilişkin yukarıda belirtilen unsurları APnin iyi bildiğini varsaymak gerekir. Buna rağmen, AP bu unsurları görmezden gelmeye tercih ederek Ermeni iddialarını Türkiyenin Avrupa Birliğine (AB) üyelik sürecini engellemek için bir mazeret olarak kullanmaktadır.[4] Türkiyeye karşı önyargıların Türkiye ve AB arasında daha yakın ilişkilerden elde edilecek karşılıklı menfaatlerden daha baskın geldiği görülmektedir. Ne yazık ki, bu tutum iki tarafı birbirinden uzaklaştırmak dışında hiçbir amaca hizmet etmemektedir.

AB ve Türkiyenin siyasi ve ekonomik anlamda birbirlerine ihtiyacı olduğu bugün daha da belirgin hale gelmiştir. Dolayısıyla AP Türkiyenin eksiklikleri ne ise, bunların giderilmesi için ABye tam üyelik sürecindeki Türkiyeye yapıcı eleştirilerle yardımcı olmaya özen göstermeli ve Türkiyeye karşı önyargılı ve taraflı tutumundan vazgeçmelidir. Mesnetsiz iddialarla AB-Türkiye ilişkilerine zarar vermekten kaçınmalı ve Ermeni söyleminin destekçilerinin karalama kampanyalarının ve tarihi çarpıtma gayretlerinin bir parçası olmayı bırakmalıdır. AB ve Türkiye arasında karşılıklı güven ancak bu şekilde korunabilir.

Resim kaynağı: *Wikipedia.org*

[1] European Parliament resolution of 14 April 2016 on the 2015 report on Turkey: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2016-0133>

[2] APnin 2014 Türkiye İlerleme Raporuna ilişkin kararının analizi için bkz: <http://avim.org.tr/en/Analiz/THE-EUROPEAN-PARLIAMENT-S-RESOLUTION-REGARDING-THE-2014-PROGRESS-REPORT-ON-TURKEY>

[3] European Parliament resolution of 15 April 2015 on the centenary of the Armenian Genocide: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2015-0094&language=EN>

[4] Ermeni iddialarını kullanan diğer AP kararları için bkz: Ömer Engin Lütem, Facts and Comments, *Review of Armenian Studies*, sayı 32, 2013, ss.55-63

Yazar Hakkında :

Ali Murat Taşkent, Nisan 2015 ile Eylül 2017 arasında Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) analist olarak çalışmıştır. Taşkent, Kafkasya ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri üzerinde çalışmalar yürütmüştür.

Atıfta bulunmak için: TAŞKENT, Ali Murat. 2024. "AVRUPA PARLAMENTOSU VE 2015 İLERLEME RAPORUNA İLİŞKİN KARARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 24. Nisan 21. Erişim Temmuz 18, 2024. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/AVRUPA-PARLAMENTOSU-VE-2015-ILERLEME-RAPORUNA-ILISKIN-KARARI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2024 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır